

In de rubriek **Pedagogisch Nieuws** bespreekt steeds een andere medewerker van het **Amsterdams Centrum voor Kinderstudies (ACK)** belangrijke en actuele ontwikkelingen in het gezin, op school, of in de instelling. Ditmaal een bijdrage van **Mariëlle Bruning**, juriste, werkzaam bij de afdeling **Privaatrecht** en lid van de directie van het **ACK**.

P E D A G O G I S C H N I E U W S

Jongeren in justitiële jeugdinrichtingen

Mariëlle Bruning

In Nederland kunnen jongeren met een kindbeschermsmaatregel geplaatst worden in een justitiële jeugdinrichting. Een ondertoezichtstelling (OTS) met een machtiging 'gesloten plaatsing' geeft een gezinsvoogd de bevoegdheid om een kind in een jeugdinrichting te laten verblijven. Deze jeugdinrichtingen zijn te onderscheiden in opvanginrichtingen en behandelinrichtingen. Ook jongeren die een strafbaar feit hebben gepleegd, verblijven in deze inrichtingen. De plaatsing van jongeren met een OTS in een jeugdinrichting, ook wel 'jeugdgevangenis' genoemd vanwege het strenge regiem, heeft het afgelopen jaar veel (politieke) aandacht gekregen.

Het aantal jongeren dat met een OTS in een jeugdinrichting verblijft is, vooral in de opvanginrichtingen, de laatste paar jaar sterk gestegen in verhouding tot het aantal jongeren dat daar op strafrechtelijke titel verblijft. Het gaat vooral om twee soorten plaatsingen: de crisisplaatsingen van OTS-ers op het moment dat een jongere in een crisissituatie snel,

vaak nog dezelfde dag, ergens moet worden geplaatst waar hij niet kan weglopen en veilig is, en de plaatsing van OTS-ers ter behandeling. Hoewel het soms hard nodig is om deze jongeren (tijdelijk) achter slot en grendel te plaatsen vanwege ernstige problematiek of zelfs delinquent gedrag, kleven er een aantal nadelen aan deze plaatsingen van jongeren die geen straf uitzitten op grond van bewezen strafbare feiten. Allereerst kunnen sinds 2001 kinderen ook jonger dan twaalf jaar met een OTS in een jeugdinrichting worden geplaatst. Dit is opmerkelijk, omdat via het strafrecht een jongere pas vanaf de leeftijd van twaalf jaar kan worden geplaatst. Jeugdinrichtingen zijn niet toegerust op het verblijf van jonge kinderen en je kunt je afvragen of deze kinderen thuis of elders niet beter af zijn, ook bij ernstige (gezins)problemen.

Daarnaast is een groot probleem dat de jongeren die met een OTS tijdelijk in een opvanginrichting worden geplaatst omdat er in een behandelinrichting nog geen plek is, vaak lange tijd moeten wachten voordat

zij worden doorgeplaatst. De wachtlijsten voor behandeling zijn lang en daarbij komt dat jongeren die van de jeugdstrafrechter een behandelmaatregel opgelegd hebben gekregen, meestal eerder worden doorgeplaatst. Zolang een jongere in een opvanginrichting verblijft, zal hij echter niet naar behoren kunnen worden behandeld omdat deze inrichtingen daar niet voor zijn bestemd.

Een laatste knelpunt betreft de 'samenplaatsing' van jongeren met een OTS en jongeren die een strafbaar feit hebben gepleegd in dezelfde inrichtingen. Er gaan steeds meer stemmen op dat er een eind moet komen aan dit systeem. Jongeren met een OTS zouden worden 'besmet' ("ik heb in de jeugdinrichting geleerd hoe ik een auto moet kraken") en de acceptatiegraad van betrokkenen is laag. Kinderrechters en gezinsvoogden geven aan niet aan ouders en jongeren te kunnen verkopen dat de jongere tussen strafrechtelijk veroordeelde jongeren in een jeugd-gevangenis moet verblijven omdat dit nu eenmaal in zijn belang is. Het VN-Comité voor

de Rechten van het Kind heeft Nederland in januari 2004 aangespoord om alternatieven te ontwikkelen en 'samenplaatsing' te vermijden.

De kinderrechters hebben onlangs via televisie, radio en dagbladen de noodklok geluid met een manifest waarin zij aandacht vragen voor deze groep jongeren en oplossingen vragen voor de gebrekkige mogelijkheden in de jeugdzorg, nu deze jongeren vaak zo lang moeten wachten voordat zij de benodigde hulp krijgen en ondertussen achter slot en grendel verblijven. De Bureaus Jeugdzorg hebben aangegeven geen verantwoordelijkheid meer te kunnen nemen voor kinderen die langer dan zes weken in een opvanginrichting verblijven. Vanuit de politiek is onlangs een noodscenario ontwikkeld om deze jongeren sneller te kunnen behandelen. Er is lang en hard genoeg aan de bel getrokken: het is de hoogste tijd voor een duidelijk en structureel politiek plan van aanpak voor deze problematiek in het belang van jongeren die zo hard geholpen moeten worden.